

80 років тому геологічна громадськість України ознайомилась з матеріалами першого номера «Геологічного журналу» — періодичного видання Інституту геології Всеукраїнської академії наук. На той час це було чи не єдине періодичне видання геологічного профілю. Невдовзі «Геологічний журнал» стає загальнореспубліканським багатопрофільним виданням, в якому друкувались роботи як теоретичного, так і практичного спрямування.

Історія становлення журналу віддзеркалює розвиток геологічної науки в Україні та інших республіках колишнього СРСР. На початку більшість публікацій стосувались загальних питань геології України, геоморфології, тектоніки, палеонтології, гідрогеології. З часом тематика «Геологічного журналу»

охоплює практично всі напрями геологічної галузі, а авторами є не тільки вчені Інституту геології, а і фахівці виробничих організацій, вузів республіки.

Впродовж всієї 80-річної історії «Геологічний журнал» своєчасно реагував на знакові події у вивченні геології, корисних копалин України, появі нових методів досліджень. В 30-40-х роках минулого століття, коли розпочалось дослідження продуктивних сил республіки, активізувались пошукові роботи і з'явилися нові результати по оцінці родовищ, геологічній будові окремих регіонів, які регулярно друкувались в «Геологічному журналі».

Багато уваги приділялось висвітленню результатів досліджень Великого Донбасу, Великого Кривого Рогу, зокрема смуги магнітних аномалій від Кривого Рогу до Кременчука, збільшення запасів залізних руд, чому сприяло впровадження алмазного буріння. Не лишилось без уваги і дослідження Нікопольського родовища марганцевих руд, Придніпровського буровугільного басейну, геохімії Сиваша і лиманів, запасів підземних вод. «Геологічний журнал» розпочав публікацію результатів пошукових робіт у Дніпровсько-Донецькій западині, які привели до відкриття нафти. Нафтогазова тематика з тогу часу стала пріоритетною для журналу.

Відбудова народного господарства після Другої світової війни вимагала розширення мінерально-сировинної бази, що стало основою проведення спеціальних досліджень, геологічної зйомки двохсоттисячного масштабу, комплексного вивчення різних регіонів республіки. Величезний фактичний матеріал, отриманий в процесі цих досліджень, слугував підґрунтям цілої низки публікацій по геологічній будові, тектоніці, металогенії, процесах рудоутворення, метаморфізму, геохімії, ізотопної геохронології, екології. На сторінках журналу публікувались

матеріали про походження нафти, значення розломних зон для формування родовищ. Прискорення науково-технічного прогресу сприяло появі нових методів дослідження і, як наслідок, нових теоретичних і практичних розробок.

Публікації в «Геологічному журналі» віддзеркалювали успіхи геологів України у вирішенні проблеми нафтогазоносності Дніпровсько-Донецької западини, розвідці Львівсько-Волинського вугільного басейну, перспектив Криворізького залізорудного басейну на глибину, відкриття розсипних родовищ, оцінки ресурсів підземних вод. У той же час чільне місце в журналі посідали публікації з геологічного вивчення структури і стратиграфії Українського щита, його формацій, особливостей залізорудних провінцій докембрію, закономірностей поширення кольорових і рідкісних металів. Бурхливий розвиток нафтогазової галузі супроводжувався поглибленим вивченням викопних решток з палеозойських і мезозойських відкладів, результати яких постійно друкувались в журналі і завершилися розробкою біостратиграфічних схем осадових товщ нафтогазоносних і вугленосних районів України.

Значний обсяг «Геологічного журналу» з кінця 60-х років минулого століття відводився результатам дослідження геології Чорного моря, перспективам його нафтогазоносності, літології, стратиграфії і тектоники Атлантичного та Індійського океанів, поширення та умов накопичення залізо-марганцевих конкрецій. Не залишились без уваги і результати дослідження в Антарктиді.

Чорнобильська катастрофа поставила на порядок денний вирішення нагальних проблем, серед яких особливе значення мали питання екології. Ця тематика і сьогодні є актуальною і постійно висвітлюється на сторінках журналу.

«Геологічний журнал» один з перших в Україні поставив питання про газогідрати метану в акваторії Чорного моря як нетра-

диційного виду вуглеводнів та перспективи видобування сланцевого газу для забезпечення України власними енергетичними ресурсами. Не лишились без уваги і дискусійні питання їх видобування та екологічної безпеки, зокрема можливості забруднення підземних вод.

В останні роки все частіше в «Геологічному журналі» друкуються статті по раціональному використанню підземних вод різного призначення, концентрації в них мікроелементів, охороні водоносних горизонтів від виснаження і забруднення.

Крім зазначеної вище тематики журнал систематично публікує статті по розробці фундаментальних геологічних дисциплін на основі новітніх наукових досягнень, зокрема розвитку планети Земля в контексті порівняння з іншими планетами Сонячної системи, впливу космічних факторів на перебіг тектонічних і магматичних процесів в історії Землі.

Окремі рубрики в «Геологічному журналі» відведені дискусійним статтям з різних проблем геологічної науки, рецензіям, критиці, а також історії науки, втратам науки.

Високий статус «Геологічного журналу» завдячує участі в публікаціях провідних науковців та виробничників України, а також авторитету його редакційної колегії, які очолювали в різні роки І.А. Лепікаш, М.Г. Світацький, К.О. Бойко, Е.С. Бурксер, Г.І. Чернишов, В.І. Луцицький, К.І. Маков, С.П. Родіонов, М.П. Семененко, Я.М. Белевцев, Є.Ф. Шнюков, П.Ф. Шпак.

Високоякісна підготовка матеріалів до публікації та видання «Геологічного журналу» забезпечується доброзичливим колективом редакції – Н.І. Дугіною, Н.К. Пищенко та Н.Г. Божежею. Наразі ними виконується і кропітка робота по переводу журналу на новий, міжнародний рівень.

*Головний редактор
«Геологічного журналу»
академік НАН України П.Ф. Гожик*